

« ضوابط حفظ حریم و اراضی مجاور راه‌ها در محدوده استحفاظی و حریم شهرها مصوب ۱۳۶۸/۳/۱ شورای عالی شهرسازی و معماری ایران

به منظور کنترل ساخت و سازهای اطراف جاده‌های بین شهری و کمربندی‌ها که عموماً منجر به توسعه بی‌رویه شهرها به سمت جاده‌های مذکور می‌گردد، شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در جلسه مورخ ۱۳۶۸/۳/۱ ضوابط زیر را تصویب نمود:

۱ - اراضی واقع در حد فاصل جاده‌های کمربندی و محدوده قانونی شهرها و همچنین تا عمق ۱۵۰ متر از حد حریم قانونی راه در بر خارجی جاده‌های مذکور چنانچه در خارج از محدوده استحفاظی طرح‌های مصوب جامع یا هادی واقع شده‌اند به محدوده‌های مذکور اضافه می‌گردند مگر اینکه فاصله کمربندی از محدوده وسعت اراضی فی مابین به حدی باشد که در طول عمر طرح تأثیری در میزان و جهت گسترش شهر نداشته و اجرای مقررات نظارت بر حریم استحفاظی را عملاً غیرممکن بسازد که تشخیص آن با کمیسیون ماده ۵ شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در شهرهای دارای طرح جامع و مراجع و مقامات مسئول بررسی و تصویب طرح‌های هادی حسب مورد خواهد بود.

۲ - ایجاد هرگونه ساختمان و تأسیسات تا عمق ۱۵۰ متر از بر حریم راه در طرفین جاده‌های کمربندی واقع در حریم‌های استحفاظی و همچنین ایجاد هر نوع راه دسترسی هم سطح به جاده‌های مذکور ممنوع است. احداث هرگونه ساختمان و تأسیسات در طرفین کلیه راه‌های بین شهری واقع در محدوده استحفاظی و حریم شهرها به عمق ۱۵۰ متر از بر حریم قانونی راه و همچنین ایجاد راه‌های دسترسی هم سطح به جاده اصلی ممنوع است مگر در مورد کاربری‌های خاص که هم محل کاربری و همراه‌های دسترسی لازم در قالب طرح‌های مصوب جامع و تفصیلی و هادی عیناً ترسیم شده یا ضوابط مربوط به آن‌ها تعیین شده باشد.

تبصره ۱ (الحاقی ۱۳۶۹/۲/۳) - تأسیسات لازم برای بهره‌برداری (کشت، داشت و برداشت) از زمین‌های کشاورزی و باغات و همچنین خطوط پایه‌های انتقال نیروی برق و شبکه‌های مخابراتی، پل‌ها و تونل‌های واقع در مسیر راه‌ها، لوله‌های انتقال نفت و گاز، کانال‌ها و شبکه‌های آبیاری، خطوط و لوله‌های آبرسانی، سیل بندها و سیل گیرها، از شمول بندهای فوق مستثنا و تابع قوانین و مقررات مربوط به خود هستند.

تبصره ۲ (الحاقی ۱۳۶۹/۲/۳) - کمیسیون‌های ماده ۵ یا مراجع تصویب طرح‌های هادی حسب مورد و در صورت لزوم می‌توانند جاده‌های ارتباطی دیگری را نیز که از شهر به روستاها و یا نقاط دیگری در اطراف شهر منتهی می‌شوند مشمول این مقررات بنمایند. که در این صورت حریم حفاظتی آن‌ها تا ۵۰ متر قابل تقلیل است همچنین حریم حفاظتی جاده‌های بین شهری در مواردی که از روستا عبور نماینده‌ای نیز چنانچه در قالب طرح‌های بهسازی یا هادی روستایی مورد طراحی قرار گیرد تا ۵۰ متر قابل تقلیل است.

به نظر می‌رسد شماره این تبصره در مقرر اثر گزار، ۲ بوده است.

۴ - کلیه کارگاه‌ها و واحدهای صنعتی و صنفی و تجاری و خدماتی و نظایر آن موجود در دوطرف راه‌های موضوع این مصوبه می‌بایست به مجموعه‌های متمرکز جدید منتقل شوند.

شهرداری‌ها در مورد حریم موضوع ماده ۹۹ و مراجع مسئول صدور پروانه و نظارت در حدفاصل حریم شهرداری تا محدوده نهایی طرح‌های جامع و هادی موظفند محل‌های مناسب برای انتقال این گونه واحدها را با همکاری ادارات کل مسکن و شهرسازی استان‌ها براساس طرح‌های مصوب توسعه شهری تعیین تسهیلات لازم را برای انتقال فراهم نمایند. و وزارت مسکن و شهرسازی با استفاده از امکانات سازمان زمین شهری و خصوصاً با استفاده از اراضی دولتی تحقق امر فوق را تسهیل خواهد کرد.

محل‌های قبلی براساس تصویب مراجع قانونی مقرر حسب مورد به فضاهای سبز و یا سایر کاربری‌های عمومی تبدیل و اعمال هرگونه کاربری خصوصی مغایر با آن ممنوع است.

۵ - آن قسمت از حریم راه‌ها که در داخل محدوده‌های قانونی و حریم شهرها واقع می‌شود و اضافه بر عرض سواره و پیاده رو می‌باشد، به منظور کمک به پاکیزگی و زیبایی منظر ورودی شهرها و جلوگیری از باز کردن راه دسترسی برای ساخت و سازهای بعد از حریم راه توسط شهرداری‌ها در محدوده امکانات آن‌ها و با هماهنگی وزارت راه و ترابری برای درخت‌کاری و ایجاد فضای سبز مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

◀ تعیین حریم راه‌های روستایی مصوب ۱۳۶۹/۲/۱۹ با اصلاحات و الحاقات بعدی^۱

حریم راه‌های روستایی به شرح زیر تعیین می‌گردد:

۱ - حریم کلیه راه‌های روستایی (راه‌های فرعی درجه (۳)) عبارت است از اراضی بین حد نهایی بدنه راه تا فاصله (۱۲/۵) متر از محور راه در هر طرف، بقسمی که مجموع عرض بدنه راه و حریم طرفین آن (۲۵) متر شود.

۲ - در مواردی که راه روستایی (راه فرعی درجه ۳) اجباراً از داخل روستا عبور نماید، وفق طرح هادی روستایی مصوب، حریم آن عبارت است از اراضی واقع بین حد نهایی بدنه راه تا فاصله (۷/۵) متر از محور راه در هر طرف، بقسمی که مجموع عرض بدنه راه و حریم طرفین آن (۱۵) متر شود.

تبصره ۱ (اصلاحی ۱۴۰۰/۱۰/۲۹) اختیار تعیین و افزایش درجه حریم راه‌های روستایی (راه‌های فرعی درجه ۳) با رعایت قوانین و مقررات مربوط، به کمیسیون متشکل از نمایندگان وزارتخانه‌های راه و شهرسازی، جهاد کشاورزی و سازمان‌های حفاظت محیط‌زیست و برنامه و بودجه کشور محول می‌گردد. تصمیمات کمیسیون پس از تصویب وزرای راه و شهرسازی و جهاد کشاورزی توسط وزارت راه و شهرسازی ابلاغ می‌شود.

تبصره ۲ (اصلاحی ۱۴۰۰/۱۰/۲۹) - کشاورزی در حریم راه‌های روستایی در صورتی که به تشخیص وزارتخانه‌های راه و شهرسازی (سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای) و جهاد کشاورزی بر جسم راه آسیب نزنند، با رعایت قوانین و مقررات مربوط مجاز است.